

Column Panamaconferentie

Joost Klep

18 januari 2007

Ik was pas tijdens de middagpauze op een opleiding. Een paar docenten aan de eettafel, een paar met elkaar in gesprek. U kent dat wel. Zo'n eettafel is een kraamkamer van het onderwijs bewustzijn. Kraamkamer?

Uitkraamkamer eigenlijk. Tjonge, wat daar allemaal gezegd wordt.

We hadden het aan tafel over rekenen. "Het CITO heeft wel gelijk hoor", zei Frits, een neerlandicus, "het wordt niets meer met dat rekenen. Zelf reken ik nooit meer". Nou ja, dat zegt ie zó, maar ik weet dat hij zelf een spellingsfreak is. Luuk, een gymcollega, grapte direct terug: "Wie schrijft er vandaag de dag nog nederlands? We sms-en toch alleen maar?"

Tja, ik wil niks zeggen hoor, maar 'nooit rekenen' wil er bij mij niet in. Op de zaterdagmarkt zie ik volop mensen die rekenen. Al lijkt het, dat daar ook de klad in komt. Pas bij de kapper, ook zo'n uitkraamkamer, zei de kapster dat haar vader een groentekraam heeft. De hele familie hielp in de groentekraam, en iedereen kon perfect hoofdrekenen. "Tegenwoordig", vertelde ze, "heeft hij een weegschaal, waar je achtereenvolgens een zak spuitjes op gooit, een zak aardappelen en een zak tomaten en dan geeft dat apparaat een bon! Niks meer rekenen ...", zei ze met weemoed. Ik had het wel met haar te doen: rekenen was de trots van de familie. Had ze ook geërfd van haar vader. Allemaal aan diggelen. De moderne techniek gaat onbarmhartig verder.

Karin, één van de wereldoriëntatiedocenten vertelde ook een leuk nieuwtje.

"Weet je, dat als je bij Google in plaats van 'klimaatconferentie' $42 \times 5 + 16$

intypt, dat je dan de uitkomst krijgt? Heerlijk hè. Nu kunnen de kinderen in de rekenles ook zeggen: 'Juf, dat zoeken we op!'. Tja", filosofeerde Karin verder: "komt naast kennis van mens en wereld ook rekenen in twee voor twaalf of hoe heet die quiz ook weer?" Nou iedereen aan tafel vond het prachtig. Stel je voor! Chriet Titulaer, – die van het huis van de toekomst – zou het kunnen aankondigen: Moeder – aan de afwas – denkt hardop: 'Wat kosten 24 marsrepen?' Roept de computer terug: 'Bij de C1000 kost het €17,28!' Die computer krijgt natuurlijk per mail de aanbiedingen door. "En de rekendidactici zouden het liefst willen dat die computer dan meteen zou vragen 'en hoe zou u dat zelf uitrekenen, als u weet dat een reep 72 cent kost?'" , flapte Ben – één van de onderwijskundigen – eruit. Hij vindt dat kinderen gewoon vaste rekenaanpakken moeten leren en dat ze niet ook met allerlei "metavragen" belast moeten worden over of ze uit het hoofd zullen rekenen of niet. "Gemiddelde rekenaars zijn allang blij als ze een som kunnen maken" zei Ben laatst nog. " 72×24 , daar begin je uit je hoofd toch niet aan?"

Ik weet dat zo net nog niet: moet je dan tijdens de afwas je rekenmachine halen? Maar toch, dat zelf hoofdrekenen doe ik bij de kassa van AH ook niet. "Ik zie me al staan bij de kassa, met een rekenmachine, laat staan met een blaadje om tussenuitkomsten te noteren!" meende Karin.

Tja, rekenen wordt net zoiets als hardlopen: alleen mensen die er sport van maken doen het nog. Die zeggen bijvoorbeeld bij die marsrepen: 72×24 is bijna 72×25 cent, 72 keer een kwart euro, dus bijna 18 euro. Een kunstwerkje he? Net een schitterende polsstoksprong over de 6.50 meter. Nou ja, hardlopen doe je ook alleen maar om te voorkomen dat je aftakelt. Dus wie weet, komt rekenen nog eens in de mode als bewezen wordt, dat het ontijdige mentale aftakeling helpt voorkomen.

"Ik vind dat schattend rekenen ook zo'n ergerlijke rarigheid", orakelde Luuk. "Rekenen doe je goed, of je doet het niet! Pas op het station ook: 'De geschatte aankomsttijd van uw vertraagde trein is vijf over twaalf'. Hm, altijd te laat dus."

Ben was het daar niet mee eens: "Ongeveer is in het zakenleven goed genoeg, als het maar winst oplevert". Onze Frits, die van het correct spellen en tegen het rekenen – zal blij zijn.

Gek eigenlijk! We leven in een wereld waarin alles vlug en oppervlakkig kan, totdat de accountant langs komt. Die wil alles precies. Weet u wat een boekhouder is? Iemand die van nattevingerwerk een kloppende berekening maakt. Kinderen doen het andersom: Wat is 6×8 ? Elk kind weet dat het 48 is, maar je moet schatten, dus is het vijftig. Rekenen doe je toch precies. En als je het zelf niet kunt pak je je zakjapannertje. "En om dat goed te gebruiken hoef je niet te kunnen rekenen". Dat denkt Ben tenminste. Ik kijk naar Els, docente verzorging, die vroeger verpleegster was op de intensive care: Wij weten wel beter!

Tja zei Samira, een rekencollega die oorspronkelijk uit Marokko komt: Jullie kunnen dat wel roepen, maar Nederland mag toch niet falliet? Ik denk dat Nederland drijft op zijn reken-wiskunde-kennis. Dat was koren op de molen van Liene, die het er altijd heeft over dat de regering namens de samenleving verantwoordelijkheid moet nemen. "Als we geen rekenkennis meer hebben, komt de bus nooit meer te laat, want niemand weet wanneer die bus moet vetrekken." (Typisch zo'n doordenkertje van haar.) "Nederland moet toch flink wat mensen hebben met wiskundig inzicht om de schoorsteen rokend te houden?"

"Dat besteden zeker we gewoon uit naar India", meende Karin met een spottend gezicht. "Geloof jij daarin? We moeten toch onze eigen broek

ophouden?" "Nou", zei Luuk van gymnastiek: "met een korte broek kun je beter rennen. En net als rennen helpt rekenen toch tegen de aftakeling? Dus ik ben er vóór dat rekenen net zo belangrijk wordt als sport".

"En zoeken we de rest op, op het internet?" vroeg Karin? "De rest bij deling bedoel ik."

"En kunnen we nou aan Nederland uitleggen waarom rekenen belangrijk is?" vroeg ik me af. "Ach", zei Wilma, "we maken het er al jaren naar dat alle belangrijke dingen over het hoofd van de mensen heen gaan. Neem nou de CO2 discussie. Wie snapt dat nog? Het is toch allemaal gevoelsbeïnvloeding tot we onze stem geven aan een partij die zijn zin wil krijgen? Ik ga voor democratie op grond van verstand van zaken. Al hoeft niet iedereen alles te kunnen. En daarom geef ik wereldoriëntatie!"

Ik voelde een warme golf door mezelf heen gaan.